

N:o 121.

Af Herr S. Magnusson: Om förflyttning af veterinärinstitutet i Stockholm till Skara, samt om anslag för Skara veterinärrättning.

Ett rationellt landtbruk förutsätter eller hvilat alltid på en god husdjurskötsel. Båda delarne såsom ett helt utgöra också för de flesta länder grundvalen för deras ekonomiska lycka och välbefinnande. Hvad här särskildt vårt land beträffar, så må man väl med glädje erkänna, att jordbruket, om det än drifves mer och mindre rationellt, är i ett prisvärdt framåtskridande. Med ledsnad måste man dock tillstå att den andra delen, eller boskapsskötseln ej gått, som den bort, före, utan befinner sig på en lägre ståndpunkt än det rena jordbruket eller sädesodlingen i allmänhet. Detta är icke som det bör vara, aldraminst nu då kreatursprisen äro så höga och afsättningen på den utländska marknaden så liflig. Visserligen bör denna gynsamma konjunktur icke litet bidraga till en bättre omvårdnad om våra husdjur, hvarigenom så småningom den terräng boskapsskötseln förlorat, eller åtminstone bör intaga, kan återvinnas; men detta är icke nog; ty med det värde som våra millioner husdjur hafva — och det än större de kunde haft och bör få — är deras förädling, deras vård under såväl friska som sjuka tillståndet af så stor, ja snart sagdt omätlig, vikt, att man helt säkert ju förr ju heldre bör göra allt för att vinna de fördelar en välbeställd boskapsskötsel medför. Härmed vill jag icke neka eller underkänna de vackra bemödanden, som staten, korporationer och enskilda gjort och gör för förädlingen och en bättre omvårdnad om våra husdjur under det friska tillståndet; men deremot står behofvet af deras lämpliga behandling vid sjukdomstillfällen långt tillbaka, hufvudsakligast af brist i anordningen af veterinärundervisningen. Denna brist kan icke den enskilde afhjelpa utan statens mellankomst, och ju mera man inser husdjurens värde och vikt, ju mera måste man arbeta för att denna brist blir med snaraste afhjelpat. Fram-

ställningar hafva icke heller i detta afseende saknats; ty både Riksdagen, landtbruksmöten, komiterade och flera sakkännare hafva vitsordat behovet af veterinärväsendets bättre ordnande; men med undantag af att eleverne vid Skara veterinärintitut blifvit förbjudne praktisera och att ett anslag af mellan 6- a 700,000 R:dr sistlidne riksdag begärdes för att bygga något sorts palats för veterinärintitutet i Stockholm, känner jag icke att andra åtgärder blifvit för befrämjande af denna viktiga sak på senare tiden vidtagna. Som emellertid ärendet icke längre tål uppskof, finner jag mig föranlåten att i min ringa mån söka, om möjligt, göra något för undanrödjande af de hinder, som ställt sig i vägen för frågans skyndsammare lösning.

Först och främst har en strid uppstått om man skall hafva tvänne veterinärintitut eller endast ett och i sammanhang dermed hvilken plats för det ena eller andra institutet borde väljas.

Många omständigheter tala för att ett enda veterinärintitut i riket vore nog, så vidt detta ordnades med den omsorg som är nödig för att detsamma må uppfylla sitt ändamål: att vara landets enda bildningsanstalt för danandet af dugliga veterinärer. Då vid rikets nuvarande båda veterinärskolor vid 1872 års slut elevantalet icke uppgick till flera än 26 stycken, nemligen vid Skara 15 och vid Stockholms institut 11, så är endast detta förhållande för mig tillräckligt bevis, att icke mer än ett veterinärintitut för hela landet är behöfligt, helst då åsigterna synas vara eniga derom att endast 300 veterinärer, spridda öfver hela riket, skulle kunna i vanliga fall sysselsättas, och tvifvel läser ej förefinnas att dessa platser — eller behovet af skickliga veterinärläkare — kunna rekryteras bättre från ett läroverk, som är fullständigt, än från tvänne ofullständiga och sämre ordnade, sådana som dem vi nu hafva.

Men i fråga om platsen, eller den ort inom riket, hvarest detta institut bör förläggas för att bäst kunna verka, derom torde meningarne vara mera delade. För ett moget bedömande deraf, auser jag vara af vikt att taga i öfvervägande, eller att tillse, det institutet förlägges på den plats, der mesta tillgången på husdjur finnes, der följaktligen i större mängd sjuka djur till behandling förekomma. Man får ock i detta hänseende en god ledning af de sednaste, från båda nuvarande instituten, afgifna årsberättelserna, ur hvilka framgår:

Att vid Stockholms institut under år 1872 — sedan man fråndragit det för olika ändamål besiktigade och observerade antal af 545 hästar, 877 nötkreatur, 132 får, 89 svin, 7 fåglar och 33 hundar — sjukbehandlats endast 1,260 hästar, 215 nötkreatur, 5 får, 23 svin, 15 fåglar, 866 hundar, 101 kattor och en elefant. — summa 2,484 djur. Då deremot vid Skara veterinäranstalt under året, räknadt från den 30 Augusti 1871 till samma dag 1872, sedan afdragits från räkningen besiktigade och observerade, sjukbehandlats 1,287 hästar, 682 nötkreatur, 164 får, 242 svin, 53 hundar, 26 kattor och 50 foglar. — summa 2,504 djur.

Ehuru icke vid inrättningen i Skara förekommer till behandling den mängd hundar och kattor som vid institutet i Stockholm, så har man ändå, enligt ofvan anförda siffror, gifvet, att sjukbehandlade djurantalet vid inrättningen i Skara vida öfverstiger det antal som såsom sjuka förekommit till behandling vid institutet i Stockholm; ett förhållande som är lätt förklarligt, då man vet att orten kring Skara icke såsom Stockholm och dess omgifningar är inbunden bland sjöar och berg. Staden Skara är nemligen belägen på en af landets vackraste och bördigaste slätter, der boskapsskötseln visserligen redan nu står i högt flor, men också mer och mer uppdrifves och följaktligen mängden af boskap, som kommer att bli föremål för institutets verksamhet, i förhållande dertill årligen ökas. Skara synes mig sålunda i omförmälda hänseende vara mera lämplig plats för förläggande af rikets enda veterinärinstitut än Stockholm.

Jag anhåller nu få tillse, huruvida icke från finansiell synpunkt betraktadt Skara har ett afgjordt företräde framför Stockholm för placerandet af ett veterinärinstitut.

Skara veterinärinrättning, som hittills, ehuru med tynande lif, arbetat sig fram med — oberäknadt lärarnes af staten utgående löner — endast 4,100 R:dr årligt statsanslag, har dock af Kongl. Maj:t i dess nädiga proposition om statsverket nu ihågkommit derigenom att förslag framställt, det Riksdagen måtte besluta att, till uppförande af ny smedja m. m., anvisa ett extra anslag för en gång 10,000 R:dr, samt såsom förökning i årliga anslaget 10,000, R:dr hvarefter inrättningen med en sammanlagd årlig uppföring från staten af 14,100 R:dr, deri äfven den af Kongl. Maj:t föreslagna löneförhöjning eller dyrtidstillägg af 30 proc. vore inbegripna, skulle bli i stånd att uppfylla sin bestämmelse såsom veterinärläroverk. Med ifrågasvarande årliga anslag som, sammanlagdt med inrättningens egna inkomster, uppgår till 18,590 R:dr, jemte tillökning af lön till den vidare behöfliga lärarepersonalen, skulle rikets enda veterinärinstitut kunna förläggas till Skara, alldenstund inrättningen tillhörande lokaler kunna rymma flera elever än de som för närvarande studera vid båda inrättningarne, Skara och Stockholm.

Deremot om institutet skall, i enlighet med Kongl. Maj:ts nädiga proposition till Riksdagen, å ny plan uppbyggas i Stockholm och der förblifva, har föreslagits till denna storartade byggnad 579,770 R:dr. Summan är nog stor, men i en tid då arbete och materialier stå minst 50 proc. högre än då Kongl. Maj:ts proposition i samma syfte förra året uppgjordes, torde man få befara att samma byggnadsanslag 634,000 R:dr, som vid sistlidne riksdag begärdes, icke blir alls för högt tilltaget.

Då härtill kommer det årliga anslaget, 31,200 R:dr, må man förvånas öfver, att det ens kunnat med allvar sättas i fråga försöka binda institutet qvar i Stockholm, enär Hernqvistska inrättningen i Skara, med hus, qvarnar, jord och skogar, botanisk trädgård m. m. var att tillgå, och der, som jag förut antydt, alla behöfliga

lokaler finnas, sedan man endast uppför den förut omnämnda, beslutade nya smedjan samt utför några små vidare förändringar, allt för en kostnad af 10,000 R:dr.

Det är sålunda icke allenast i veterinärkunskapens intresse utan äfven i sparsamhetens, som en förflyttning af veterinärinstitutet bör ega rum till Skara; ty staten har ju då i behåll nybyggnadskostnaden samt kan försälja den del af institutets i Stockholm egendom, hvilken icke behöfves för andra ändamål.

Många andra skäl skulle vidare kunna andragas för den af mig antydda förflyttning af ifrågavarande institut. Lefnadskostnaden för de ynglingar, som egna sig åt veterinärstudiet, skulle i Skara bli billigare än i Stockholm, och hvad bättre vore, torde faran för de yppiga vanor, som så lätt i hufvudstaden alstras, vara aflägsnad och mera stillhet och flit vid studiet i stället råda.

Mitt förslag afser ingalunda att beröfva Stockholms stad och dess omnejd nödig sjukvård för sina husdjur, ej heller att låta der förlagda regementen af arméén, för vården af sina sjuka hästar, sakna skickliga veterinärer. En veterinärklinisk anstalt bör derföre inrättas i hufvudstaden, hvarest praktisk undervisning i husdjursskötsel och hofbeslagslära erhålles. Någon del af institutets byggnader torde för inrymmandet af en sådan anstalt vara tjenliga.

Men då den organisation af veterinärläroverken, som jag åsyftar och ofvan antydt, icke i detalj kan ordnas vid innevarande riksdag, anser jag mig nu endast böra föreslå:

att Riksdagen måtte, med afslag af Kongl. Maj:ts framställning om anslag till nya byggnader för veterinärinstitutet i Stockholm, i en underdånig skrifvelse uttala dessa åsichter: *att endast ett fullständigt veterinärinstitut är för landet behöfligt, att detta måtte, såsom medförande stora ekonomiska fördelar utan att dess vetenskapliga ändamål derigenom förringas, förläggas till Skara, att likväl en veterinärklinisk anstalt inrättas i hufvudstaden, hvarest praktisk undervisning i husdjursskötsel och hofbeslagslära erhålles, att lärokursen vid landets enda fullständiga veterinärinstitut i Skara anordnas uti tvenne afdelningar, en högre och en lägre, att inträdesfordringarne i högre afdelningen böra blifva enahanda som nu för inträde vid veterinärinstitutet i Stockholm, att fordringarne för genomgåendet af denna afdelning ställas så höga, att lärjungen efter slutad kurs har inhemtat fullständig kännedom om alla de ämnen, som röra den veterinära vetenskapen, för att sedan blifva användbar såsom lärare eller regements- och länsdjurläkare, att inträdesfordringarne i andra eller lägre afdelningen likasom fordringarne för utträdesexamen ställas lägre, dock att undervisningen i denna afdelning blir så pass fullständig att elev der-*

städes får inhemta tillräcklig kännedom om husdjursskötseln i såväl friska som sjuka tillståndet samt husdjurssjukdomarnes behandling i allmänhet, hvarigenom han göres skicklig till distriktdjurläkare och sqvadronshästläkare, och slutligen, att Kongl. Maj:t måtte för en sådan plans slutliga och snara fullbordande till nästa Riksdag inkomma med förslag till härför nödiga medel och öfriga anordningar, som kunna vara behöfliga för att underställa Riksdagens hörande; samt

att Riksdagen likväl nu genast behagade till Skara veterinärrättning bevilja de anslag Kongl. Maj:t i sin nådiga proposition N:o 1 äskadt, dock att de 10,000 R:dr, som äro afsedda för läroanstaltens nya utgiftsstat, endast uppföras som extra anslag att utgå under år 1875, eller intill dess staten för det fullständiga veterinärinstitutet derstädes kan hinna att i sin helhet ordnas.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1874.

S. Magnusson.

Häruti instämma:

Per Benjaminsson,
från Elfsborgs län.

Joh. Jonsson.
J. W. Lundqvist.

Bengt Olofsson.
